

Ծանոթություն Այովա նահանգի կոմունալ ծառայությունների վարչության (ՀԾԽ) հետ

Անկախ և անաչառ կարգավորող մարմնի նշանակությունը

«ՀԾԿԱԱ» Էներգետիկայի ոլորտի կարգավորման գործընկերության
ծրագիր:

Հայաստանի հանրային ծառայությունները կարգավորող
հանձնաժողով և Այովա նահանգի հանրային ծառայությունների
խորհուրդ

Ջեկուցող՝ Ռոբերտ Բեռնստեյն
Այովայի ՀԾԽ պետ
14 հունիսի, 2010թ.

Այովա նահանգը և տարածաշրջանային փոխանցման կազմակերպությունները

- Նահանգի ՀԾԿՀ-ի հիմնական լիազորությունները.
 - Փոխանցման համակարգերի տեղակայում
 - Արտադրություն. Տեղակայում և ռեսուրսների ընտրություն
 - Իրացում. սակագներ, DR, EE
 - Այլ լիազորություններ
- Հանրային ռազմավարության հիմքերը
 - Նահանգի RPS (օր.՝ MN, WI, IL, OH, MI)
 - Ֆեդերալ RPS
 - Նահանգի ՀԾԿՀ-ի լիազորության հարցեր
- Նահանգի մասնակցությունը ռազմավարության մշակմանը (ոչ պլանավորմանը կամ տեղակայմանը)
- Էներգետիկ կարգավորման ֆեդերալ հանձնաժողով (ԷԿՖՀ)
- Միջհամայնքային գործունեություն (նահանգների սահմանները հատող)
- Մեծածախ գներ (առքուվաճառք ընկերությունների միջև)

Այդպիսի նահանգը և տարածաշրջանային փոխանցման կազմակերպությունները

ԷԿՖՅ հրաման 890

Սահմանում է փոխանցման պլանավորման պահանջները

ՏՓԿ-ներ/ՀԱՕ-ներ

(օր.՝ ՄԱՀԱՕ, PJM, NY ISO)

Բաց լսումներ բոլոր շահագրգիռ անձանց համար

ՏՓԿ-ներից դուրս

Օր.՝ MAPPCOR, TVA, և այլն:
NERC-ը հաստատել է պլանավորման լիազորությունը բաց լսումների պարագայում:

Տասը տարվա (կամ ավելի երկարաժամկետ) պլանավորման հորիզոններ

Ինչ ենք կարգավորում – անվտանգություն և տեխնիկական նորմեր Հետաքննություններ

2004թ-ի փետրվարի 22-ին այս գազատարը գետանցման հատվածում պոկվել էր, ինչի պատճառով 3,000 բաժանորդ երկու օր շարունակ մնացել էին առանց գազի:

Հետաքննությունը պարզեց.

- Նորմերով պահանջվում է գետանցման հատվածում պարբերաբար զննել խողովակը:
- Այս հատվածը բավարար հաճախականությամբ չի ստուգվել:
- Վերջին ստուգումն իրականացվել է ձնհալի սեզոնում, երբ ջրի բարձր մակարդակի պատճառով խողովակը չի երևացել: Ջրի մակարդակի անկումից հետո խողովակը կրկին չի ստուգվել:

Ինչ ենք կարգավորում – անվտանգություն և տեխնիկական նորմեր

Անվտանգության և տեխնիկական վիճակի ստուգումներ

Սա կարող է պատահել տեխնիկական ստուգումների ժամանակ (բարեբախտաբար՝ ոչ Այովայում):

Ինչ ենք կարգավորում – անվտանգություն և տեխնիկական նորմեր

Անվտանգության և տեխնիկական վիճակի ստուգումներ

Վառ լույսը դա էլեկտրական աղեղ է հաղորդալարի և ծառի ճյուղի միջև, որն առաջացել է ուժեղ քամու ժամանակ: Ծուխը բարձրանում է գետնին ընկած այրվող փայտի կտորներից: Ծառի ճյուղերը պետք է կտրասել:

Ինչ ենք կարգավորում - վերականգնվող էներգիա

Հողմաէներգետիկան Այովայում

Հողմային էներգիայի արտադրությունը Այովա նահանգում տարեկան կտրվածքով				
	1 հունվարի, 2007թ.	1 հունվարի, 2008թ.	1 հունվարի, 2009թ.	1 հունվարի, 2010թ.
Նվազագույնը	5.9 %	6.8 %	13.9 %	17.8 %
Առավելագույնը	5.9 %	6.9 %	15.0 %	19.9 %
Միջինը	5.9 %	6.9 %	14.5 %	18.6 %
Հզորությունը (ԿՎտ)	931	1,192	2,791	3,670
Ծանոթություն. Տոկոսային տվյալները ներկայացնում են հողմակայանների արտադրած էներգիայի բաժինը Այովա նահանգի ընդհանուր էներգետիկ հաշվեկշռում: Տվյալները տրամադրվել են Ամերիկայի հողմային էներգետիկայի ասոցիացիայի կողմից:				

ՀԾԽ-ի գնահատականներով, 2010 թվականի հունվարի դրությամբ, Այովա նահանգում արտադրված էլեկտրաէներգիայի 17-20 % ստացվել է հողմակայաններից:

ՀԾԽ-ի գնահատականներով, Այովան այժմ առաջինն է երկրում իր էներգետիկ հաշվեկշռում հողմային էներգիայի բաժնով:

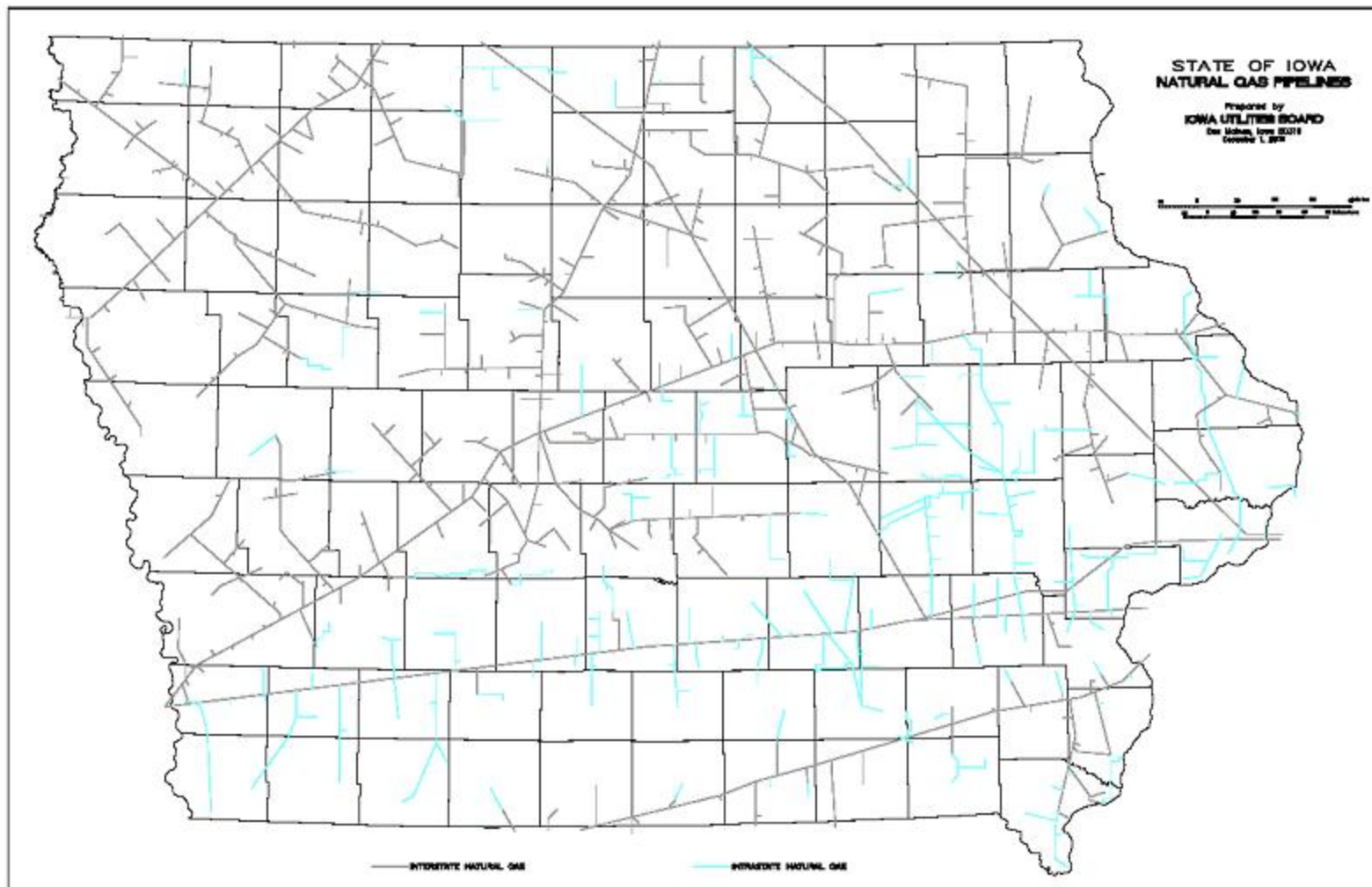
Ինչ ենք կարգավորում - վերականգնվող էներգիա

- Օրենքով սահմանված 105 ՄՎվտ նոմինալ հզորության գերազանցում
- Արտադրության ռեսուրսների ավելացում (տոկոսային արտահայտությամբ)
 - «MidAmerican» - իրացման ծավալների 11 տոկոսի չափով,
 - «Alliant» - իրացման ծավալների 4.5 տոկոսի չափով,
 - «Կանաչ միավորները» կարող են վաճառվել, եթե դրանք գերազանցում են օրենքով սահմանված շեմը,
- Մի շարք հանգամանքներով, այդ թվում՝ նահանգային և ֆեդերալ հարկերի գծով արտոնություններով պայմանավորված աճ
- Էթանոլի և բիոդիզելի կարգի վերականգնվող ռեսուրսներ (ՀԾԽ կարգավորման հարթությունից դուրս)
 - գազի և հոսանքի խոշոր սպառողներ,
 - փոխանցման համար պահանջվող մեծ ներդրումներ,
 - անհեռանկար (վնասաբեր) ներդրումների պոտենցիալ:

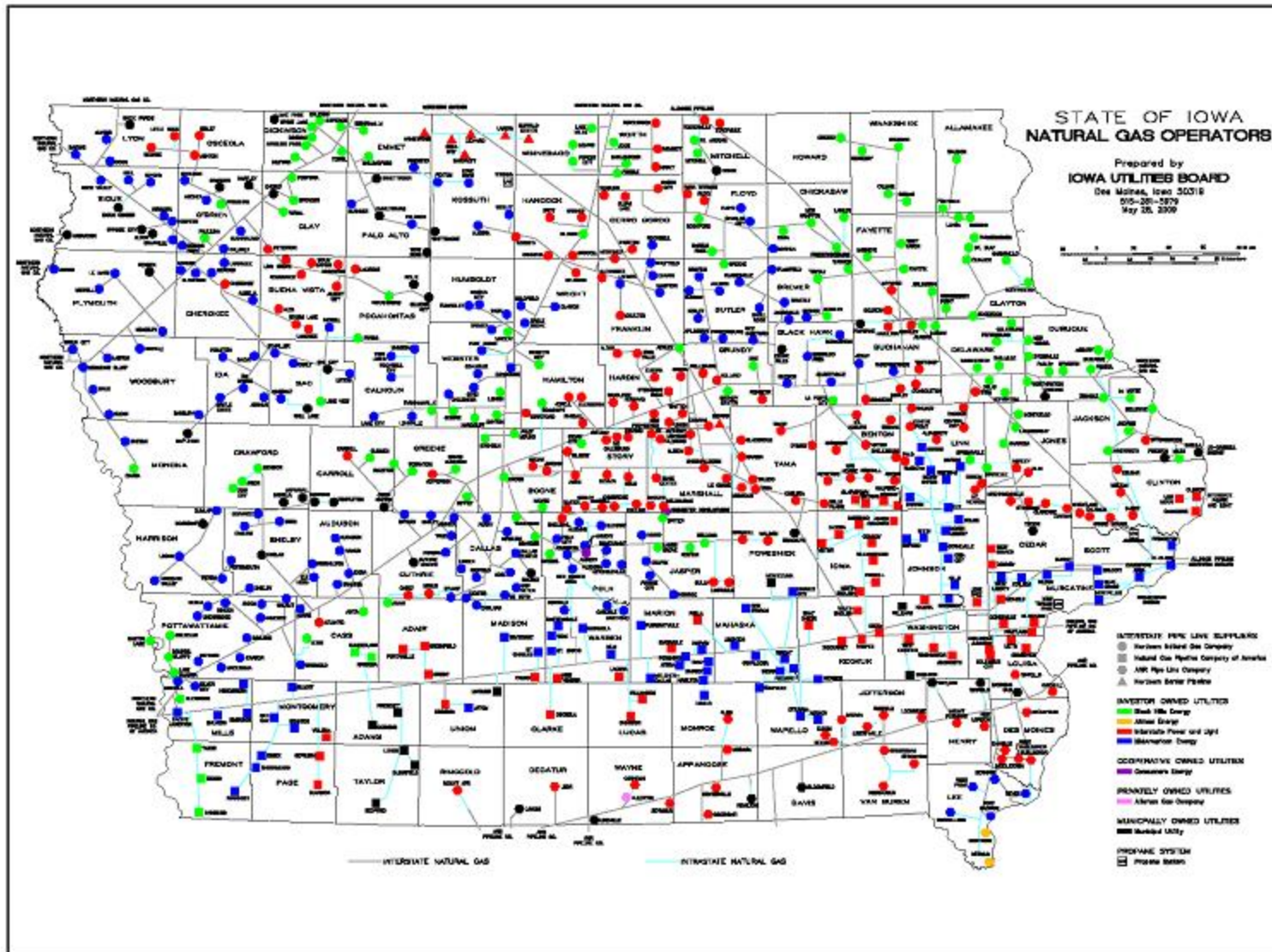
Ինչ ենք կարգավորում - բնական գազ

Գազատարներ

Ինչ ենք կարգավորում - բնական գազ

Գազի ընկերությունները

Ինչ ենք կարգավորում - էլեկտրաէներգիա

Վերջերս Այովայում շահագործման հանձնված հզորությունները

- **Նոր հզորությունները**

200 ՄՎտ հողմակայան - «Whispering Willow I», շահագործման է հանձնվել 2009թ.

226 ՄՎտ հողմակայան - «Next Era», շահագործման է հանձնվել 2009թ.

170 ՄՎտ հողմակայան - «Horizon», շահագործման է հանձնվել 2009թ.

625 ՄՎտ հողմակայան - «MEC», շահագործման է հանձնվել 2008թ.

100 ՄՎտ հողմակայան - «Wisconsin», շահագործման է հանձնվել 2008թ.

615 ՄՎտ հողմակայան - «Next Era», շահագործման է հանձնվել 2008թ.

230 ՄՎտ հողմակայան - «Horizon», շահագործման է հանձնվել 2008թ.

790 ՄՎտ քարածուխ - «MEC», շահագործման է հանձնվել 2007թ.

600 ՄՎտ բնական գազ - «Emery», շահագործման է հանձնվել 2004թ.

575 ՄՎտ բնական գազ - «GDMEC (MEC)» շահագործման է հանձնվել 2003թ.

- **ԿԾԲ-ն հաստատել է**

1001 ՄՎտ (MEC) հողմակայան

- **Առաջարկված հզորությունները**

750 ՄՎտ քարածուխ («LS Power, LLC), Waterloo»

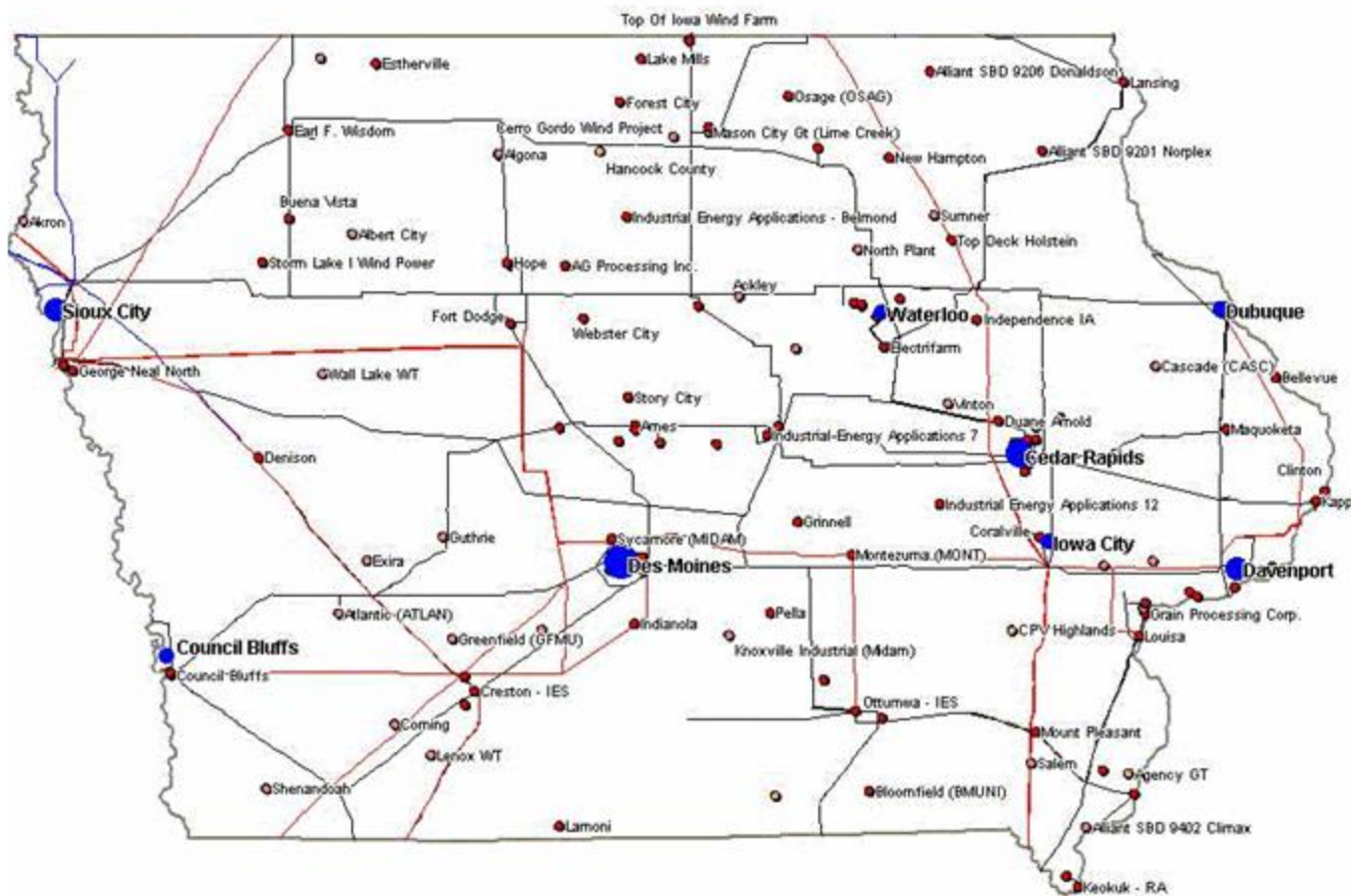
Ծանոթություն. «MEC» հողմակայանների անվանումներն են՝ «Adair», «Carrol», «Century Expansion», «Charles City», «Pomeroy II», «Pomeroy III» և «Walnut Wind»:

Ինչ ենք կարգավորում - էլեկտրաէներգիա

Այովայի հիմնական արտադրող հզորությունները, հաղորդման գծերը և 50 հազարից մեծ բնակչություն ունեցող քաղաքները

 345 ԿՎտ - անոց գիծ 161 ԿՎտ - անոց գիծ

Ինչ ենք կարգավորում - ամփոփ

- Էլեկտրաէներգիա - տեղակայում (բոլորը) և սակագներ (բացի սեփական կարիքների համար արտադրվողից)
 - Ներառում է արտադրությունը, փոխանցումը (տեղակայումը), բաշխումը, սպասարկումը, անվտանգությունը
- Գազ – թույլտվություն և սակագներ
- Տեխնիկական նորմեր – կառուցվածքների անվտանգության, շինարարության, շահագործման և պահպանման հետ կապված հարցերում Էլեկտրաէներգիա և բնական գազ արտադրող, փոխանցող և բաշխող ընկերությունների կարգավորում:
 - Էլեկտրահաղորդման գծերի և գազատարների օգտագործման թույլտվությունների հայտերի քննարկում
 - Գազամատակարարման և էլեկտրամատակարարման համակարգերում տեխնիկական նորմերի պահպանության ստուգում
 - Խողովակաշարերի անվտանգության հետ կապված հարցերում ֆեդերալ տրանսպորտային դեպարտամենտի գործակալի լիազորությունների իրականացում
 - Ցանկացած էլեկտրահաղորդման գծի շահագործման համար պահանջվում է «գծի օգտագործման թույլտվություն»:

Ում ենք կարգավորում

Տեսակը	Թիվը	Հաճախորդներ	տոկոս	2008թ. իրացում Մվլտժ ¹	տոկոս
ԱԷՕ	2	1,115,053	72.17 %	33,851,883	74.91 %
Muni	136	209,531	13.56 %	5,320,689	11.77 %
REC	46	220,427	14.27 %	6,019,457	13.32 %
ընդամենը	184	1,545,011	100.00 %	45,192,029	100.00 %

Ծանոթություն.

(1) ԱԷՕ, Muni և REC հանրագումարները չեն ընդգրկում վերավաճառքի թվերը: REC հանրագումարները չեն ընդգրկում իրացումը G&T-ին.

Աղբյուրը՝ 2008թ-ի տարեկան հաշվետվություն կոմունալ ծառայությունների մասին (IE-1s, EC-1s և ME-1s):

Ում ենք կարգավորում

- 2 մասնավոր էներգամատակարարման ընկերություն
- 1 մասնավոր ջրամատակարարման ընկերություն
- 4 մասնավոր գազամատակարարման ընկերություն
- 136 համայնքային էներգամատակարարման ընկերություն
- 45 գյուղական էներգամատակարարման կոոպերատիվ (կոնսոլիդացումը՝ 2009թ-ին)
- 51 համայնքային գազամատակարարման ընկերություն
- ֆիքսված հեռախոսակապի 3 մեծ տեղական ընկերություն
- անկախ և մրցակցող 280 տեղական կապի ընկերություն

*ՀՄԽ-ն ունի կարգավորվող կազմակերպությունների միջև ծագող որոշ
վեճեր լուծելու իրավասություն*

Այովայի էներգետիկ համակարգի հզորություններն ըստ տեսակի

Էներգասարտադրող հզորությունները (2008թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ)

Էլեկտրաէներգիայի արտադրության աղբյուրը	նամիակ հզորությունը (ՄՎտ)	տոկոս	արտադրությունը 2008 թ-վականին ՄՎտ	տոկոս
քարածուխ	7,502.6	50.22%	40,410,107	76.12%
բնական գազ	2,785.3	18.65%	2,163,191	4.07%
հողմակայաններ	3,670	17.81%	4,083,787	7.69%
նալիթամթերք	1,163.8	7.79%	161,127	0.30%
ատոմակայաններ	679.5	4.55%	5,282,202	9.95%
հիդրոկայաններ	131.3	0.88%	819,047	1.54%
վերականգնվող այլ աղբյուրներ	14.6	0.10%	167,325	0.32%
ընդամենը	14,938.0	100.00%	53,086,786	100.00%

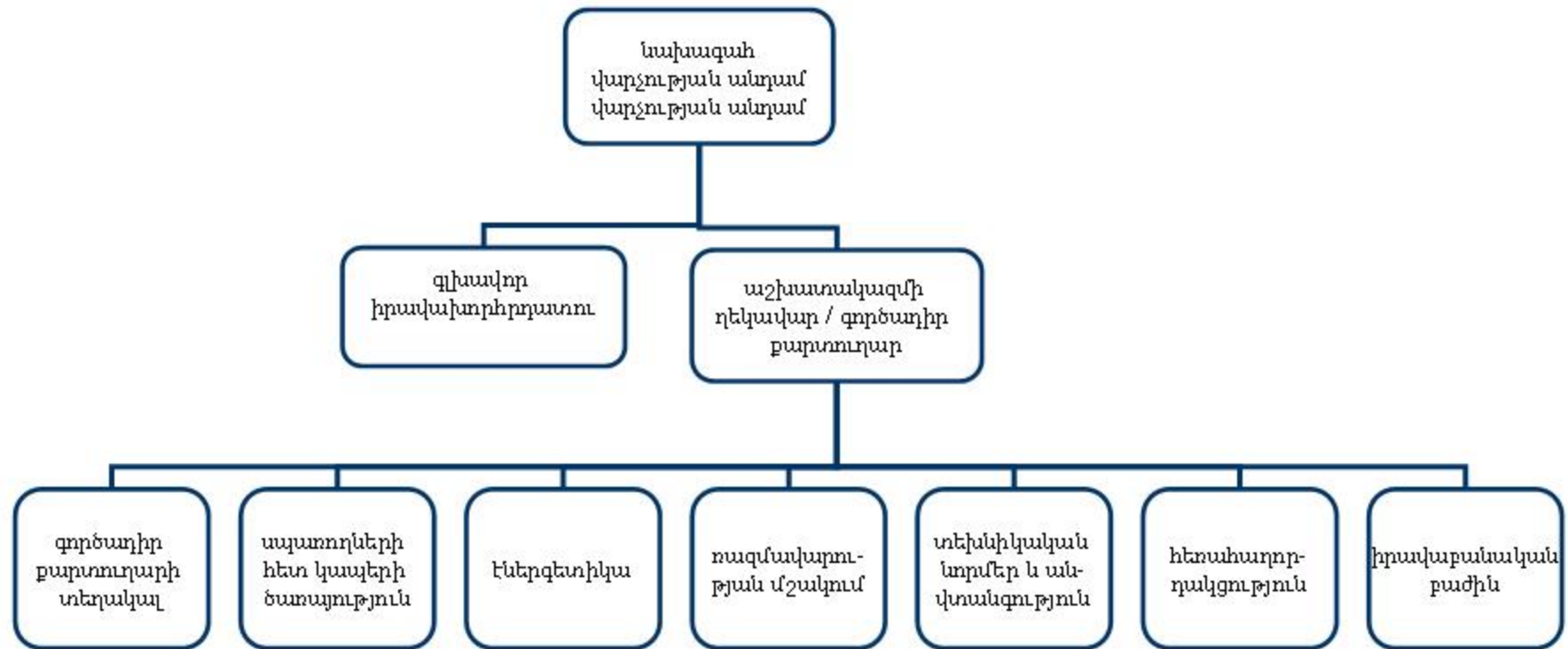
Ծանոթություն. (1) Հաշվի են առնված նախանգում տեղակայված բոլոր հզորությունները, այդ թվում՝ մասնավոր և հիմնար-
ձեռնարկությունների գեներատորները:

(2) Ընդհանուր արտադրանքը հաշվի է առնում նախորդ կետում նշված բոլոր հզորություններից ստացված հոսանքը:

Տեղեկատվության աղբյուրը՝ ԱՄՆ Էներգետիկայի դեպարտամենտ EIA-860.

Կազմակերպչական կառուցվածքը

Բաց և թափանցիկ գործընթաց

- Օրենք բաց նիստերի մասին
 - Այովայի օրենսգիրք (ՍՕ), մաս 21.2 – Նիստ – հիմնական կանոնը կայանում է նրանում, որ կոլեգիալ կառավարական մարմինը կարող է հավաքվել ոչ պաշտոնապես, եթե խոսակցությունը կրում է ոչ գործնական բնույթ, ՍԱԿԱՅՆ հավաքը կամ հեռախոսային կամ էլեկտրոնային կապի որևէ այլ միջոցով իրականացված ֆորումը համարվում է «նիստ», եթե դրան մասնակցում են անդամների մեծամասնությունը և քննարկվում են հարցեր՝ կապված տվյալ մարմնի իրավասությունների ոլորտի հետ՝ անկախ այն բանից, եղել է նիստի պաշտոնական ծանուցում, թե՛ ոչ:
- ՍՕ, մաս 21.4 – Բաց նիստի մասին ծանուցում – Այովայի «Բաց նիստերի մասին» օրենքի հիմնական սկզբունքներից մեկը կայանում է նրանում, որ կառավարական մարմինը պետք է նախապես ծանուցում տա իր ամեն մի նիստի գումարման օրվա, ժամի և վայրի, ինչպես նաև օրակարգի մասին: Միակողմանի հաղորդակցություն – 199 IAC 7.22
 - «Միակողմանի հաղորդակցությունն արգելվում է [. . .]: Կողմերը և նրանց ներկայացուցիչները չեն կարող ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն հաղորդակցվել վարչության հետ [. . .], եթե նախապես չեն ծանուցվել այդ մասին և շահագրգիռ բոլոր կողմերը հնարավորություն չեն ստացել մասնակցելու քննարկմանը:»
- Արձանագրությունների ուսումնասիրություն – 199 IAC 1.9(1)
 - «Շահագրգիռ ցանկացած անձ կարող է ծանոթանալ վարչության բոլոր արձանագրությունների հետ»:

Որոշումներ կայացնելու անկախությունը

- **Անկախ և անաչառ կարգավորող մարմնի նշանակությունը**
 - Կարգավորման պրոցեսը հիմնվում է շահագրգիռ անձանց տեղեկացված լինելու և իրենց կարծիքն արտահայտելու իրավունքի և հնարավորության վրա:
 - Լսումները վարող անձը պետք է լինի անաչառ, արդար և անկողմնակալ:
 - Հիշյալ անձը պետք է մի կողմ դնի իր անձնական կարծիքը և առաջնորդվի օրենքով կամ պայմանագրով
- **Անկախ կարգավորող մարմինը պետք է.**
 - Նախապես ձևավորված դիրքորոշում չունենա քննարկվող հարցերի կամ լավոր գործերի կողմերի նկատմամբ,
 - Զերծ լինի ամեն տեսակի խտրականությունից, որը կարող է խանգարել արդար որոշում կայացնելուն,
 - Որևէ նյութական շահ չունենա քննարկվող հարցը այս կամ այն կերպ լուծելու մեջ:
- **Վարչական դատավարության ընթացքում վարքագծի կանոններ (Այովային վարչական օրենսգրքի 10-րդ գլխի 481-րդ հոդված)**
 - Կանոն 1. Նախագահող պաշտոնյան պետք է պահի իր գերատեսչության պատիվը և անկախությունը.
 - Կանոն 2. Նախագահող պաշտոնյան պետք է խուսափի անպատեհ արարքներից և առիթ չտա որևէ մեկին մտածելու, թե նա որևէ անպատեհ բան է անում.
 - Կանոն 3. Նախագահող պաշտոնյան պետք է իր պաշտոնական պարտականություններն իրականացնի անկողմնակալորեն և ջանասիրաբար:
- **Խնդիրը. Վարչության անդամների դատական և ռազմավարական ֆունկցիաների ընդհարումը**
 - «Այս կանոնները պետք է կիրառվեն [...] ըստ նպատակահարմարության՝ հաշվի առնելով այն փաստը, որ վարչության անդամները ի տարբերություն վարչական ստյանի դատավորներից, ունեն օրենքով սահմանված բազմաթիվ այլ պարտականություններ:» 481 IAC 10.29.

Կարգավորման գաղափարախոսությունը

Առաքելությունը

Այովայի կոմունալ ծառայությունների վարչությունը կարգավորում է կոմունալ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների գործունեությունը, որպեսզի նահանգի բնակիչները կարողանան օգտվել մատչելի, հուսալի, էկոլոգիապես անվտանգ և ապահով կոմունալ ծառայություններից:

Հեռանկարը

Այովայի կոմունալ ծառայությունների վարչությունը գնահատվում է որպես կարգավորման ոլորտի փորձագետ և հարցերին լուծումներ տվող հուսալի գործընկեր էլեկտրաէներգիայի, բնական գազի և հեռահաղորդակցության ոլորտներում:

Իրավական դաշտը

- Այովայի օրենսգիրք, § 476 և 474
 - Վարչությունը կարգավորում է էներգամատակարարման, գազամատակարարման, ջրամատակարարման և հեռահաղորդակցության ծառայությունների հետ կապված հարաբերությունները, ինչպես նաև ընդհանուր վերահսկողություն է իրականացնում բոլոր խողովակաշարերի ու փոխանցման գծերի և էլեկտրական հոսանքի վաճառքի և բաշխման նկատմամբ:
- Այովայի օրենսգիրք, § 476A, 478, 479, 479A, 479B
 - Վարչության իրավասությունների մեջ է մտնում նաև էլեկտրական հոսանքի գեներատորների արտոնագրումը (476A), էլեկտրահաղորդման գծերի օգտագործման լիցենզիաների շնորհումը (478), բացի ջրից, բոլոր պինդ, հեղուկ կամ գազային վիճակում գտնվող նյութերը միջնահանգային խողովակաշարերով փոխադրելու կամ փոխանցելու նկատմամբ վերահսկողությունը (479), միջնահանգային խողովակաշարերի նկատմամբ ֆեդերալ կարգավորող մարմնի կողմից տրված լիազորությունների իրականացումը (479A), վտանգավոր հեղուկների մղման գծերի շահագործման վերահսկողություն՝ հողատերերին և շրջակա միջավայրը վթարներից պաշտպանելու համար (479B):
- Բողոքներ / տեխնիկական նորմեր / բնապահպանական նորմեր / արտանետումներ / փոխկապակցված գործարքներ / վերակազմակերպում
- Այովայի օրենսգիրք, § 476 – հեռահաղորդակցություն
- Այովայի օրենսգիրք, § 476C – տեսահեռախոսակապ

ՀԾԽ-ի պատմությունը

- 1878թ.** Երկաթուղային հանձնակատարների Այովայի վարչություն (Այովայի ամենահին գործակալություններից մեկը)
- 1911թ.** Առևտրային հարցերով իրավախորհրդատուի գրասենյակ (ԱՀԻԳ), որը ստեղծվեց վարչության ներսում՝ էլեկտրաէներգիայի փոխանցման գծերի տեղակայման հարցերի կարգավորման համար
- 1921թ.** Հացահատկի պահեստների կարգավորում
- 1923թ.** Բեռնափոխադրումների կարգավորում
- 1930թ.** Վերանվանում՝ «Այովա նահանգի առևտրի հանձնաժողովի». բնական գազի խողովակաշարերի շինարարության կարգավորում
- 1963թ.** Սակագների և ծառայությունների կարգավորում
- 1976թ.** Ճանապարհային և երկաթուղային տրանսպորտի կարգավորում, հանրային օգտակարության և անհրաժեշտության վկայագրերի տրամադրում
- 1980թ.** Էներգետիկ օբյեկտների շինարարության կարգավորում
- 1983թ.** ԱՀԻԳ-ն վերածվում է սպառողների շահերի անկախ պաշտպանի (ՄՇԱՊ): Հիմնադրվում է գլխավոր իրավախորհրդատուի գրասենյակը:
- 1986թ.** Վերանվանում՝ «Այովայի կոմունալ ծառայությունների վարչության»
- 1989թ.** ՄՇԱՊ-ի հետ ընդհանուր տեխնիկական անձնակազմ ունենալն արգելվում է
- 1990թ.** Էներգետիկ արդյունավետության վերահսկողություն

Այովա նահանգի հիմնական վիճակագրական տվյալները

- 2009 թ-ի հաշվարկային տվյալներով Այովա նահանգի բնակչությունը կազմել է 3,007,856 մարդ: 50 նահանգների մեջ Այովան իր բնակչությամբ 30-րդն է (2008թ. հաշվարկի համաձայն), իսկ տարածքով՝ 23-րդը:
- «Այովա» բառն առաջացել է նույն անունը կրող ամերիկյան հնդկացիական ցեղի անվանումից:
- 1846 թվականի դեկտեմբերի 28-ին Այովան դարձավ 29-րդ նահանգը:
- 2,000 քառակուսի մղոն տարածք ունեցող Այովան միակ նահանգն է, որի սահմանները պարփակվում են ե երկու նավարկելի գետերով. արևմուտքից՝ Միսսուրի, իսկ արևելքից Միսսիսիպի գետերով:
- Այովա նահանգի մայրաքաղաքը Ղե Մոյնն է:
- Այովա նահանգը կրում է «Բազեի աչք» մականունը:
- Այովայում գործում է 3 համալսարան. Այովա նահանգի համալսարանը, Այովայի Համալսարանը և Հյուսիսային Այովայի համալսարանը:
- Տավարի և խոզի մսի, եգիպտացորենի, սոյայի և հացահատկի մթերման ցուցանիշներով Այովան առաջին տեղում է:
- Այովայի մեկ ընտանեկան ֆերմայում արտադրվում է այնքան պարենամթերք, որ բավական է 279 մարդ կերակրելու համար:
- Աշխարհում առաջին էլեկտրոնային թվային համակարգիչը ստեղծվել և շահագործվել է Այովա նահանգի համալսարանի գիտնականների կողմից 1930-ական թվականներին:
- Այովայի բնակիչների անձնական եկամուտների խոշոր աղբյուրն արտադրությունն է:

Ներկայացնում ենք Այովայի ՀԾԽ-ն

- հիմնական վիճակագրությունը
- պատմությունը
- իրավական դաշտը
- կարգավորման գաղափարախոսությունը
- անկախությունը
- բաց և թափանցիկ գործընթացը
- կազմակերպչական կառուցվածքը
- ենթակառուցվածքների նկարագրությունը
- ում ենք կարգավորում
- ինչ ենք կարգավորում
- Այովա նահանգը և տարածաշրջանային փոխանցման կազմակերպությունները (ՏՓԿ-ները)

Հարցեր

Ռոբերտ Բեռնստեն

Այովա նահանգի հանրային ծառայությունների խորհուրդ
rob.berntsen@iowa.gov

«ՀԾԿԱԱ» Էներգետիկայի ոլորտի կարգավորման գործընկերության ծրագիր:

Հայաստանի հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով և Այովա նահանգի հանրային ծառայությունների խորհուրդ